

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

15.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 22-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 22-go Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Февраля.

Высочайшею Грамотою, отъ 21 Января, Окружный Генераль 5-го Отдѣльнаго Корпуса Внутренней Стражи, состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ Ушаковъ 3-й, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владимира второй степени.

— Высочайшимъ Приказомъ, 1-го Февраля, назначены: Начальникъ Штаба Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса, Генераль-Маіоръ Галаѣевъ, состоятъ по Арміи: состоящій въ распоряженіи Военнаго Министра, Генераль-Маіоръ Баронъ Ховенъ, Начальникомъ Штаба Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса; Командиръ Бѣлевскаго Егерскаго полка, Генераль-Маіоръ Караника, Командиромъ 1-й бригады 23-й Пѣхотной дивизіи, съ состояніемъ по Арміи; Драгунскаго Его Императорскаго Высочества Наслѣдника полка Полковникъ Бургардъ, Командиромъ Кинбургскаго Драгунскаго; Елисаветградскаго Уланскаго полка Полковникъ Казадаевъ, Командиромъ Украинскаго Уланскаго; Гренадерскаго Генералиссимуса Князя Суворова полка Полковникъ Асосновъ 2-й, Командиромъ Староингерманландскаго Пѣхотнаго; Ревельскаго Егерскаго полка Полковникъ Войниловичъ, Командиромъ Муромскаго пѣхотнаго; Пѣхотнаго Принца Карла Прусскаго полка Полковникъ Митрофановъ 1-й, Командиромъ Фельдмаршала Графа Дибича-Забалканскаго пѣхотнаго; Могилевскаго пѣхотнаго полка Полковникъ Носовъ, Командиромъ Тобольскаго пѣхотнаго; Ревельскаго Егерскаго полка Полковникъ Шепелевъ 3-й, Командиромъ Низовскаго Егерскаго; Великолуцкаго Егерскаго полка Полковникъ Златковскій, Командиромъ Охотскаго Егерскаго; Борисоглѣбскаго Уланскаго полка Подполковникъ Траскинъ 2-й, Командующимъ Серпуховскимъ Уланскимъ; Гусарскаго Его Императорскаго Высочества Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА полка Подполковникъ Кошкуль 2-й, Командующимъ Образцовымъ Кавалерійскимъ; Полтавскаго пѣхотнаго полка Подполковникъ Александровичъ 1-й, Командующимъ Бѣлевскимъ Егерскимъ. Уволенъ отъ службы, Командиръ 1-й бригады 23-й Пѣхотной дивизіи, Генераль-Маіоръ Вакульскій 1-й, за болѣзнію, съ мундиромъ и пенсіономъ двухъ третей оклада, опредѣленнаго Уставомъ 6 Декабря 1827 года.

— Надворный Совѣтникъ Пономаревъ получилъ пятилѣтнюю привилегію на введеніе въ Россію изобрѣтеннаго въ чужихъ краяхъ спиртованнаго снаряда или куба, для выдѣлки водки. По объясненію просителя, водка, выдѣлываемая у насъ въ Кизлярскомъ уѣздѣ изъ винограда и выжимокъ его, называемыхъ чапра, перегоняется по весьма старой методѣ, и отъ того имѣть пригаръ; посредствомъ настоящаго аппарата совершенно устраняется этотъ недостатокъ, и сверхъ того значительно сберегается горючій матеріалъ, въ которомъ ощущается большой недостатокъ въ южныхъ нашихъ губерніяхъ.

— Сообщаемъ подробности объ открытіи памятника Князю Потемкину - Таврическому, въ Херсонѣ,

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 15-go Lutego.

Przez Naywyższy Dyplomāt pod dniem 21-m Stycznia, Okręgowy Jenerał 5-go Okręgu Oddzielnego Korpusu Wewnętrzney Straży, liczący się w Armii Jenerał-Major Uszakow 3 ci, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu Sw. Równego z Apostołami Xięźęcia Włodzimierza drugiego stopnia.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny, 1-go Lutego, naznaczeni: Naczelnik Sztabu Oddzielnego Korpusu Sybirskiego, Jenerał Major Hatafiejew, licząc się w Armii; zostający pod rozporządzeniem Ministra Woyny, Jenerał-Major Baron Chowen, Naczelnikiem Sztabu Oddzielnego Korpusu Sybirskiego; Dowódca Bielewskiego półku Strzelców, Jenerał-Major Karanika, Dowódcą 1-ey brygady 23-ey dywizyi Pieszey, z liczeniem się w Armii; półku Dragonów Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI Następcy Półkownik Burgard, Dowódcą Kinburskiego półku Dragonów; Półkownik Elisawegradzkiego półku Ułanów Kazadajew, dowódcą Ukrainskiego Ułanów; półku Grenadyerów Generalissimusa Xięcia Suworowa Półkownik Asoskow 2-gi, Dowódcą Staroingermanlandzkiego pieszego; Półkownik Rewelskiego Półku Strzelców Woinowicz, Dowódcą Muromskiego pieszego; Półkownik półku Xięcia Karola Pruskiego Mitrofanow 1, Dowódcą półku Piechoty Feldmarszałka Hrabiego Dybicza Zabałkańskiego; Półkownik Mohylewskiego półku Pieszego Nosow, Dowódcą Tobolskiego pieszego; Półkownik Rewelskiego Półku Strzelców Szepelow 3-ci, Dowódcą Nizowskiego Strzelców; Półkownik Wielikołuckiego półku Strzelców Zlatkowski, Dowódcą Ochockiego Strzelców; Podpółkownik Borysohlebskiego półku Ułanów Traskin 2-gi, Dowódcą Sierzpuchowskiego Ułanów; półku Huzarów Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI WIELKIEGO Xięcia MICHAŁA PAWEOWICZA Półkownik Koszkul 2-gi, Dowódcą Wzorowym Kawalerii; Podpółkownik Półtawskiego półku Pieszego Alexandrowicz 1-szy, Dowódcą Bielewskim Strzelców. Uwolniony ze służby, Dowódca 1 ey brygady 23-ey dywizyi Pieszey Jenerał-Major Wakulski 1-szy, z przyczyny choroby, z mundurem i pensją dwóch trzecich wyznaczenia, podług Ustawy 6 go Grudnia 1824 roku.

— Radzca Dworu Ponomarew otrzymał pięcioletnią przywilej na zaprowadzenie w Rossyi wynalezionego za granicą aparatu do pędzenia spirytusu czyli kotła do pędzenia wódki. Podług opisanja przysługującego, wódka pędzona u nas w powiecie Kizlarskim z winogradu i jego wytłoczyn, nazywanych czapra, przepędza podług bardzo starey metody, przez co traci przypaleniem; za pomocą niniejszego aparatu to zło zupełnie się usuwa, i prócz tego znacznie się oszczędza materiał palny, którego daje się czuć wielki niedostatek w południowych naszych Guberniach.

— Udzielamy szczegóły o odkryciu pomnika Xięciu Potemkinowi - Tauryckiemu, w Chersonie, wyjęte przez

заимствуемая нами изъ Одесскаго Вѣстника. Памятникъ открытъ 24-го минувшаго Ноября. Имя Потемкина неразрывно связано съ именемъ Новороссійскаго края, котораго онъ управлялъ въ теченіе семнадцати лѣтъ (с 1794 г. по 1791), и признательные соотечественники почтили память Новороссійскихъ степей, воздвигнувъ изъ бронзы колоссальное изображеніе его въ Херсонѣ, обязанномъ ему своимъ существованіемъ, и гдѣ покоятся бранные останки сего великаго мужа.

Въ царствованіе Императора АЛЕКСАНДРА, родственники Князя Потемкина изъявили желаніе соорудить ему памятникъ въ Херсонѣ: Указомъ 1801 года Сентября 17-го дозволено было Графу Самойлову, племяннику Потемкина и другимъ лицамъ исполнить это предположеніе; но это намѣреніе, по нѣкоторымъ обстоятельствамъ, оставлено было безъ исполненія. Жители Новороссійскаго края не покидали однакожь мысли воздвигнуть памятникъ славному соотечественнику своему. На этотъ предметъ открыта была подписка, и, при помощи добровольныхъ пожертвованій, исполнено наконецъ это предположеніе, и памятникъ Святѣйшему Князю Потемкину-Таврическому открытъ въ Херсонѣ въ концѣ минувшаго года, чрезъ сорокъ шесть лѣтъ послѣ его кончины.

Сей прекрасный памятникъ вылитъ изъ бронзы въ колоссальныхъ размѣрахъ. На высокомъ гранитномъ пѣдесталѣ поставлена статуя Князя Таврическаго. Потемкинъ изображенъ въ кавалергардскихъ латахъ, съ непокрытой головой: съ плечъ его ниспадаетъ мантия; у ногъ лежитъ каска; лѣвой рукою онъ опирается на мечъ, а правой на фельдмаршальскій жезлъ. На первой, лицевой сторонѣ пѣдестала начертаны слова:

КНЯЗЮ ПОТЕМКИНУ
ТАВРИЧЕСКОМУ
НОВОРОССІЙСКОМУ
КРАЮ.

На противоположной сторонѣ изображенъ гербъ Потемкина. На третьей сторонѣ вырѣзана слѣдующая надпись:

„Памятникъ сей воздвигнутъ въ царствованіе Государя Императора НИКОЛАЯ ПЕРВАГО, при Новороссійскомъ и Бессарабскомъ Генералъ-Губернаторѣ Графѣ Воронцовѣ, и при Херсонскомъ Гражданскомъ Губернаторѣ Дѣйствительномъ Статскомъ Совѣтникѣ Ганскау, въ 1836 году.“

На четвертой сторонѣ переводъ той же надписи на Латинскомъ языкѣ:

„Regnante NICOLAO Primo Omnium Russia-
rum IMPERATORE et Autocratore, *Michaelo Comite Vorontsov* supremo Novae - Russiae atque Bessarabiae gubernatore, *Jacobo Hanscau* Chersonensis provinciae gubernatore, PRINCIPI GREGORIO POTEMKIN-Tauriczeskiy Nova-Russia grata hoc monumentum anno MDCCCXXXVI erexit.“

Открытіе памятника происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

Утромъ 24-го Ноября, площадь, на которой воздвигнутъ памятникъ, покрывалась множествомъ народа всѣхъ сословій. Въ девять часовъ, два резервные баталіона, баталіонъ Херсонской внутренней стражи и двѣ роты артиллеріи заняли тамъ назначенныя имъ мѣста. До начатія обѣдни, чиновники и почетные граждане собрались на квартиру Г-на Гражданскаго Губернатора, и отправились оттуда въ Успенскій Соборъ, гдѣ совершена была Божественная Литургія и, вслѣдъ за тѣмъ, отпѣта соборнъ всѣмъ духовенствомъ большая панихида о упокоеніи души усопшаго Князя Григорія Александровича Потемкина. Предъ окончаніемъ панихиды, Настоятель собора, Протоіерей *Соколовъ*, произнесъ умиленное слово.

Вслѣдъ за тѣмъ начался молебень, и духовенство отправилось съ хоругвями на площадь, гдѣ возвышался завершенный со всѣхъ сторонъ памятникъ. При появленіи духовенства, командовавшій парадомъ, Генералъ-Маіоръ *Катаржи*, приказалъ сдѣлать „на молитву“. По окончаніи молебствія, провозглашено было многолѣтіе Государю Императору и всему Августѣйшему Дому, и въ тотъ же мигъ завѣсы ниспали съ памятника; войска отдали честь; барабаны грянули полнымъ походомъ, и звуки музыки слились съ громогласнымъ ура! Въ то же самое время, съ ближайшаго адмиралтейскаго вала, обращеннаго къ городу, воспитанники Училища Торговаго Мореплаванія открыли пальбу изъ пушекъ. Войска и вѣсколко тысячь народа, покрывавшаго площадь, улицы, бульваръ и даже стѣны и кровли домовъ, пораженные величьемъ этого зрѣлища, огласили воздухъ радостнымъ ура! По окропленіи памятника, воиновъ и народа святою водою, войска въ стройномъ порядкѣ прошли мимо бронзоваго изваянія Князя Таврическаго.

nas z Gazety Odeskiej. Pomnik został odkryty 24-go Listopada roku zeszłego. Imię Potemkina nie rozdzielnie złączone jest z imieniem kraju Nowo-Rossyyskiego, którym on zarządzał w przeciągu lat siedemnastu (od roku 1774 do 1791); wdzięczni rodacy uczcili pamiętkę znakomitego wodza i pierwszego rządu stepów Noworossyyskich, wzniosłszy z brązu kolosalny jego wizerunek w Chersonie, który winien mu jest swe istnienie, i gdzie spoczywają zwłoki tego wielkiego męża.

Za panowania Cesarza ALEXANDRA, krewni Xięcia Potemkina oświadczyli życzenie wzniesić mu pomnik w Chersonie: przez Ukaz 1801 roku Września 17-go dozwolono było Hrabiemu *Samoyłowu*, siostrzance Potemkina i innym osobom wypełnić ten zamiar; ale dla niektórych okoliczności nie przyszło to do skutku. Mieszkańce kraju Noworossyyskiego nie tracili jedakże chęci wzniesienia pomnika sławnemu swojemu współziomkowi. W tym celu ogłoszona była subskrybcya, i przy pomocy ofiar dobrowolnych, wykonano nakoniec ten zamiar, a pomnik Jaśnie Oświeconemu Xięciu Potemkinowi-Tauryckiemu odkryty został w Chersonie ku końcowi roku przeszłego, we czterdzieści sześć lat po jego śmierci.

Piękny ten monument wylany jest z brązu w rozmiarach kolosalnych. Na wysokim podnożu granitowym, postawiony jest posąg Xięcia Tauryckiego. Potemkin wyobrażony jest w zbroi kawalergardów, z odkrytą głową: z ramion jego spada płaszcz, u nóg szyszak; lewą ręką opiera się na mieczu, a prawą na buławie marszałkowskiej. Na pierwszej głównej stronie podnoża napisane słowa.

XIĘCIU POTEMKINOWI
TAURYCKIEMU
KRAY NOWOROSSYYSKI.

Na stronie przeciwległej wyobrażony jest herb Potemkina. Na trzeciej stronie wyrżnięty napis następujący:

„Pomnik ten wzniesiony za panowania Cesarza NIKOŁAJA PIERWSZEGO, za Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabi Woroncowa, i za Chersońskiego Cywilnego Gubernatora Rzeczywistego Radzcy Stanu Hanskau, w roku 1836.“

Na stronie czwartey tłómaczenie tegoż napisu w języku łacińskim:

„Regnante NICOLAO Primo Omnium Russia-
rum IMPERATORE et Autocratore, *Michaelo Comite Vorontsov* supremo Novae - Russiae atque Bessarabiae gubernatore, *Jacobo Hanscau* Chersonensis provinciae gubernatore, PRINCIPI GREGORIO POTEMKIN-Tauriczeskiy Nova-Russia grata hoc monumentum anno MDCCCXXXVI erexit.“

Otwarcie pomnika odbyło się w porządku następującym:

Z rana 24-go Stycznia, plac, na którym stoi pomnik, wypełniony był mnóstwem ludu wszystkich stanów. O godzinie dziewiątej, dwa bataliony rezerwowe, batalion Chersońskiej straży wewnętrznej i dwie rotы artylleryi, zajęły tam назначone dla siebie mѣscе. Przed zaczęciem mszy świętej, urzędnicy znakomitsi i obywatel miasta zebrawi się do kwatery P. Gubernatora Cywilnego, a ztamtąd udali się do Soboru Wniebowzięcia, gdzie odprawiona była Msza święta, po której całe duchowieństwo sobornie odprawiało nabożeństwo żałobne za duszę zmarłego Xięcia Jerzego Alexandrowicza Potemkina. Przed ukończeniem pанихиды, przełożony Soboru, Protojerey *Sokolow*, miał rozrzewniającą mowę.

Wraz potѣm zaczęły się modły, i duchowieństwo udało się z chorągiewami na plac, gdzie się wznosił ze wszystkich stron osłonięty pomnik. Za ukazaniem się duchowieństwa, komenderujący paradą, Jenerał-Major *Katarzi*, zakomenderował „na modlitwę“. Po ukończeniu modłów, zaśpiewano *mnogie lata* Cesarzowi Jego Mości i całemu NAYJAŚNIEYSZEMU Domowi; w teyże chwili zastony opadły z pomnika; woyska oddały cześć; bębny uderzyły marsz jeneralny, i dźwięki muzyki złączyły się z grzmieciem ура! W tymże czasie, z najbliższego waju admiralicyi, do miasta obróconego, uczniowie szkoły żeglugi handlowej rozwinęli z dział ognię. Woyska i kilka tysięcy ludu, napełniającego plac, ulice, bulwar, a nawet ściany i dachy domow, uderzeni wielkoscia tego widowiska, napełnili powietrze radośnym ура! Po okropieniu pomnika, wojowników i ludu wodą święconą, woyska w szykownym porządku przeciągnęły przed brązowym pomnikiem Xięcia Tauryckiego.

По окончаніи этого торжества, Г. Генералы, Штабъ и Оберъ-Офицеры, чиновники и граждане были приглашены Херсонскимъ Градскимъ Главою, К. И. Поповымъ, къ обѣденному завтраку, во время котораго провозглашены были тосты, при звукахъ народного гимна: „Боже, Царя храни“, за здравіе возлюбленнаго Монарха и Его Августѣйшаго Дома; послѣ того предложенъ былъ тостъ за здоровье Г. Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора, Графа М. С. Воронцова. Находившіяся въ парадѣ войска также угощены были обѣдомъ.

Вечеромъ, у Г. Гражданскаго Губернатора данъ былъ великолѣпный балъ, продолжавшійся до трехъ часовъ ночи.

Погода вполне благопріятствовала сему торжеству. Весь городъ и въ особенности площадь, на которой возвышается памятникъ, также бульваръ и улицы, ведущія къ Днѣпру, были прекрасно иллюминированы.

При взглядѣ на сей новый памятникъ, нельзя не обратиться къ тому времени, когда ЕКАТЕРИНА Великая встрѣла Генералъ-Поручику Потемкину управленіе Новороссійскимъ краемъ. Тогда, на широкомъ пространствѣ незаселенныхъ степей южной Россіи не было почти ни какихъ слѣдовъ гражданственности. Извнѣ, дряхлѣешее могущество Оттомановъ боролось еще съ Русскими громами, между тѣмъ какъ внутри земель безнаказанно своевольничали Татары и Запорожцы. Всеобъемлющій геній Потемкина даровалъ новую жизнь этой полудикой странѣ и бросилъ первыя сѣмена нынѣшняго ея благосостоянія. Все уступило предъ нимъ, повинуясь несокрушимой волѣ его, все измѣнилось и устроивалось съ неимоверною быстротою. И когда онъ на вѣки смежилъ очи свои въ пустыняхъ Молдавіи, въ степяхъ Новороссійскаго края стояли уже новые города, были проложены новые пути торговли, и на волнахъ Чернаго Моря вѣяли флаги Русскаго флота. Припоминая славное и многотрудное поприще Потемкина, его чудную судьбу, его внезапную кончину вдали отъ родины, мы невольно повторяемъ вдохновенные стихи Державина, когда поэтъ, пораженный неожиданною вѣстію о смерти героя Таврическаго, своего современника, воскликнулъ:

... Знашь умеръ нѣкій вождь! ..
Чей шрулъ, какъ на распутии мгла,
Лежишь на шемномъ лонѣ ночи?
Простое рубище чресла,
Двѣ лепши покрывающъ очи;
Прижаны къ холодной груди персты;
Уста безмолвствуютъ опровержы!
Чей одръ — земля; кровь — воздухъ синь;
Чертоги — вокругъ пустыни виды?
Не ты-ли, счастья, славы сынъ,
Великолѣпный Князь Тавриды?
Не ты-ли съ высоты чести
Незашно палъ среди степей?

Такимъ образомъ, въ странѣ, которая въ особенности служила обширнымъ поприщемъ славной жизни Потемкина, потомство ставить уже второй памятникъ этому знаменитому Государственному мужу блистательнаго вѣка ЕКАТЕРИНЫ Великой. Оберъ-Гофмейстерина Двора Его Императорскаго Величества, Графиня А. В. Браницкая, племянница Князя Таврическаго, соорудила каменный обелискъ, въ шесть саженъ вышиною, на мѣстѣ кончины своего дяди, въ Ясскомъ уѣздѣ Бессарабской Области, близъ вогчыны Сабіени, по дорогѣ изъ Скулянь въ Кишиневъ. (Св. Пг.)

Варшава, 22-го Февраля.

Вчерашнюю ночь безъ всякой предварительной болѣзни, скончался здѣсь Его Высокопреосв. Варшавскій Архіепископъ Станиславъ Хороманскій. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 11-го Февраля.

Императоръ повѣдетъ на Коронацію въ Медіоланъ позже, нежели какъ съ начала полагали. Его Велич. отправится прежде къ Теплицкимъ водамъ.

— Назадъ тому съ небольшимъ недѣля, какъ въ столицѣ нашей едва не вспыхнулъ пожаръ. Во время представленія Фрейшица въ театрѣ при Коринтскихъ воротахъ, по окончаніи втораго дѣйствія показалось въ амфитеатрѣ пламя. Директоръ велѣлъ тотчасъ опустить желѣзныя занавѣсы, который отдѣляя публику отъ опасности, безъ сомнѣнія предохранилъ ее отъ одного горестнаго происшествія. (Г. С.)

Франція.

Парижъ, 14-го Февраля.

Князь Таллейранъ безпрестанно подверженъ сильнымъ недугамъ, именно въ прошлую ночь, окружающіе его были въ величайшей опасности.

По окончаніи тей урочистости, PP. Jenerałowie, Sztabs-i Ober-Oficerowie, urzędnicy i obywatele byli zaproszeni przez Chersonskiego Głowę Miasta, K. I. Popowa, na śniadanie, w czasie którego spełnione były toasty, wśród odgłosu himnu narodowego „Boże, Króla zachowaj” za zdrowie ukochanego Monarchy i Jego Najjaśniejszego Domu; potem spełniono toast za zdrowie P. Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Hrabiego M. S. Woroncowa. Woyska na paradzie znajdujące się były także częstowane obiadem.

Wieczorem, u P. Cywilnego Gubernatora dany był bal spaniaty, do trzeciej godziny w nocy trwający.

Pogoda zupełnie sprzyjała tей uрочистости. Całe miasto, a szczególnie plac, na którym się pomnik wznosi, tudzież bulwar i ulice, do Dniepru prowadzące, były pięknie illuminowane.

Patrząc na ten nowy pomnik, mimowolnie przenosisię człowieka w owe czasy, kiedy KATARZYNA WIELKA, powierzyła Jenerał-Porucznikowi Potemkinowi zarządę kraju Noworossyyskiego. W ówczas, na obszerney przestrzeni niezaludnionych stepow Rossyi południowej, żadnych prawie nie było śladow cywilizacyi. Zewnątrz wążlejaca potęga Otomanów mocowała się jeszcze z piorunami Ruskiemi, gdy tym czasem wewnątrz krajow zrzadzali nieład Tatarowie i Zaporozcy. Wszystko obejmujący geniusz Potemkina, nadał nowe życie temu na pół dzikiemu krajowi, i pierwsze rzucił nasiona terazniejszey jego pomysłności. Wszystko mu ustąpiło, ulegając niezłomney jego woli, wszystko się odmieniało i szkikowało z trudną do uwierzenia szybkością. I kiedy już na zawsze zamknął swe powieki w pustyniach Mołdawii, w stepach kraju Noworossyyskiego wznosiły się już nowe miasta, wyprowadzone były nowe drogi dla handlu, i na bałwanach Czarnego morza powiewały bandery floty Rossyyskiej. Przypominając sławny, z wielą trudami połączony zawód Potemkina, jego dziwne przeznaczenie, jego śmierć niespodzianą daleko od oyczyzny, mimowolnie powtarzamy natchnione wiersze Dierżawina, kiedy poeta, uderzony niespodziewaną wiadomością o śmierci bohatera Tauryckiego, sobie współczesnego, zawołał:

Tym sposobem w kraju, który w szczególności obszernym polem był pełnego sławy życia Potemkina, potomkowie stawiają drugi już pomnik temu znakomitemu mężowi świetnego wieku KATARZYNY WIELKIEJ. Wielka Mistrzyni Dworu Jego CESARSKIEJ MOŚCI, A. W. Branicka, siostrzenica Xięcia Tauryckiego, wzniosła murowany obelisk, na sześć sążni wysoki, na miejscu śmierci swego wuja, w powiecie Jasskim, w Obwodzie Bessarabskim, blisko majątności Sabijeni, na drodze ze Skulan do Kiszeniawa. (P.P.)

Warszawa 22-go Lutego.

Wczoraszey nocy zszedł z tego świata, bez żadney poprzedney słabości, JW. JX. Stanisław Charomański, Arcybiskup Warszawski.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 11-go Lutego.

Wyjazd Cesarza na koronacyą do Medyolanu, późniey nastąpi aniżeli z początku zamierzano. N. Pan pojedzie pierwicy do wód w Cieplicach.

— Drugi tydzień temu, jak stolica nasza mało od ognia nawiedzona nie została. Podczas przedstawienia sztuki, Wolny strzelec, na teatrze przy bramie Karyntskiej, (Kärtnerthor theater), zapaliło się na scenie po drugim akcie. Natychmiast kazał Dyrektor spuścić zastłonę żelazną, która, oddzielając publiczność od niebezpieczeństwa, ochroniła niezawodnie nie od jednego smutnego przypadku.

Francya.

Paryż, dnia 14 Lutego.

Xiążę Talleyrand nie przestaje być mocno cierpiącym, a przeszley nocy otaczający go, zdjęci byli najwyższą obawą o jego życie.

— Белгійскій Посланникъ въ прошедшее Воскресенье отправился отсюда въ Брюссель. Во время его отсутствия, Г. Рожье останется уполномоченнымъ.

— Одинъ здѣшній журналъ сообщаетъ: „Третьяго дня вечеромъ и вчера утромъ распространился слухъ о смерти Короля. Мы вчера не хотѣли о немъ упоминать, такъ какъ это легко могло бы возбудить опасеніе. Но сегодня, когда извѣстно, что нѣтъ нима-льшаго основанія къ тому, должно спросить, отъ чего онъ могъ произойти. Полагаютъ, что противники уменьшенія процентовъ, участвовали въ распро-страненіи сего слуха. Говорятъ, что они хотѣли пригото-вить доказательство противу сей мѣры, думая обратить вниманіе на затрудненія, въ которыхъ на-ходилось бы Королевство, еслибъ *Людвикъ Филиппъ* умеръ въ ту минуту, когда принялъ намѣреніе про-извести уменьшеніе. Но Король наслаждается со-вершеннымъ здоровьемъ и по всякому вѣроятію, еще долго не будемъ опасаться такого печальнаго прои-сшествія.“

— Вода въ Сенѣ въ теченіе 2 дней возвысилась бо-лье 3 футовъ. Холодъ значительно уменьшился, и термометръ вчера въ 7 час. утра показывалъ толь-ко 5 град. мороза.

— Правительство опубликовало сегодня слѣдующую телегр. депешу изъ Перпигьяна отъ 12-го ч.: „Ба-ронъ *Мееръ* снабдивъ Кардону жизненными припа-сами отступилъ на Манрезу. Изъ Мореллы, съ того времени какъ Карлисты заняли сіе мѣсто, ничего навѣрное неизвѣстно. 29-го ч. прош. м., *Ораа* всту-пилъ въ Беникарло, которую оставилъ *Кабрера*, овла-дѣвъ всеми тамошними припасами.“ — Извѣстія изъ Мадрита простираются до 6-го ч. и ничего но-ваго важнаго не сообщаютъ.

— *Journal du Havre* содержитъ слѣдующее: „3-го Января въ Новомъ-Орлеанѣ случился большой по-жаръ, который превратилъ въ пепель болѣе 20 боль-шихъ съ товарами анбаровъ. Убытка полагаютъ поч-ти на 2 мил. долларовъ. Много людей сдѣлалось же-ртвою пламени. О причинѣ пожара ничего навѣрное неизвѣстно.“

15-го Февраля.

Король председательствовалъ вчера въ Совѣтѣ Министровъ и потомъ давалъ продолжительную аудіенцію Князю *Таллейрану*.

— Подтверждается слухъ, что Герцогиня *Орлеан-ская* беременна.

— *Revue de Paris* уведомляетъ о нѣкоторыхъ пе-ремѣнахъ въ дипломатическомъ корпусѣ. Француз-скій Посланникъ въ Дрезденѣ Г. *Бюссиеръ* будетъ По-сланникомъ при Союзѣ въ Франкфуртѣ, а Баронъ *А-лей де Сипрей* уполномоченнымъ Министромъ въ Мексикѣ, на мѣсто Барона *Деффоду*, который на-значенъ въ Дрезденъ.

— Вчера оправдалась догадка, что часть пожаровъ бывшихъ здѣсь въ последнее время произошла не просто случайно. Въ двухъ мѣстахъ появился огонь, который такъ скоро погасили, что остались въ цѣ-лости горючія вещества, подложенныя для распростра-ненія пламени. Полиція всячески старается отыскать виновниковъ злодѣянія.

— *Quotidienne* содержитъ письмо изъ Мадрита отъ 7-го ч. въ которомъ уведомляютъ, что *Базиліо Гар-сія* одержалъ побѣду надъ Христиносами. Колонна ихъ состоящая изъ 1,000 челов., говорятъ, совсѣмъ разбита. Сраженіе происходило, какъ пишутъ, близъ Марацателы, куда заманили Христиносовъ фальши-выми маневрами *Гериллеро-Палилосса* и потомъ *Гар-сія* напалъ на нихъ съ тылу. *Нарвазъ* объявилъ на военномъ положеніи провинціи Севиллу и Кадиксъ. Тѣже мѣры предпринялъ *Эскеланте* въ Гранадѣ и *Пардинасъ* въ Ціудадъ-Реаль.

— Въ письмахъ съ Испанскихъ границъ уведом-ляютъ, что *Д. Карлосъ* 6-го ч. въ 10 час. утра, оста-вилъ Лядію, съ намѣреніемъ, перенести прежде гла-вную свою квартиру въ Дуранго, а потомъ въ кон-цѣ мѣсяца въ Эстеллу. Его сопровождаетъ Генераль *Герге*. Христиносы оставивъ *Бальмазеду* при от-ступленіи къ Вилларкайо, живо были преслѣдуемы Карлистами подлѣ начальствомъ *Кастора Андешага* и будто потеряли немаловажный уронъ. Изъ Сала-манки уведомляютъ, что тамъ открытъ Карлист-скій заговоръ, въ слѣдствіе коего болѣе 300 воору-женныхъ челоуѣкъ оставили городъ. Въ Верхней Ка-талоніи Карлисты все болѣе и болѣе увеличиваются и полагаютъ, что въ продолженіе 3 мѣсяцевъ они о-влаждуютъ всею провинціею.

16-го Февраля.

Говорятъ объ дальнѣйшей переменѣ по дипломатиче-скому корпусу. Г. *Румини*, какъ слышно, будетъ пере-мѣщенъ изъ Турина въ Неаполь а его преемникомъ въ Туринѣ будетъ Баронъ *Мортъе*, теперешній По-сланникъ въ Гагѣ, на мѣсто котораго поступитъ По-

— Posel Belgicki przeszły niedzieli wyjechał stąd do Bruxelli. Podczas jego nieobecności P. Rogier sprawa-ować będzie interessa.

— Jeden z tutejszych dzienników donosi: „Zawczo-ра wieczorem i wczora rano rozbiegła się pogłoska o śmierci Króla. Nie chcieliśmy wczora wspominać o tém, gdyż to łatwo by wzbudzić mogło obawę. Lecz dzisiaj, kiedy wiadomo, że ta pogłoska niema najmniey-szej zasady, trzeba zapytać: zkąd ta wieść powstała. Utrzymują, że przeciwnicy redukcji rentow, nie cał-kiem byli obcy rozszerzeniu tey pogłoski. Mówią, iż chcieli oni przygotować dowód przeciwko tego środka, usiłując zwrócić uwagę na trudności, w jakichby się kraj znajdował, jeśliby *Ludwik Filip*, umarł w tey chwili, kiedy zamierzał uskutecznić redukcją. Lecz Król cieszy się zupełnem zdrowiem i podług wszel-kiego podobienstwa, wyżej wspomnianego smutnego wypadku długo się jeszcze nie będziemy lękałi.“

— Woda na Sekwanie od dwóch dni podniosła się więcey jak na 3 stopy. Zimno znacznie spadło: gdyż ter-мометр wczora o godz. 7 rano, pokazywał tylko 5 stop mrozu.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegra- ficzną z Perpignan pod dniem 12. „Baron *Meer*, opa- trzywszy w żywność, Cardonę, cofnąc się miał na Man- resę. Z Morelli od tego czasu, jak Karoliści zajęli tę twierdzę, nie wiemy nic pewnego. Dnia 29 z. m. *Oraa* wszedł do Benicarlo, które opuścił *Cabrera*, zabraw- szy wszystkie temeczne zapasy.“ Wiadomości z Ma- drytu dochodzą do dn. 6, lecz nic nowego z ważniey- szych rzeczy nie zawierają.

— *Journal du Havre* donosi co następuje: „Dnia 3-go Stycznia w Nowym-Orleanie zdarzył się wielki pożar, który obrócił w perzynę więcey, jak 20 wielkich nała- dowanych towarami składow. Straty cenią przeszło na 2 miliony dollarow. Wiele ludzi zginęło w płomie- niach, Zkąd się wszczął ogień? nic pewnego niewia- domo.“

15-го Lutego.

Król przewodniczył wczora na radzie ministe- ryalney, a potem Xięciu *Talleyrand* dawał długą audy- encyą.

— Potwierdza się, że Xiężna Orleańska jest przy nadziei.

— *Revue de Paris* donosi o niektórych zmianach w korpusie dyplomatycznym. Posel Francuzki w Dre- znie P. *Bussiere* uda się jako Posel przy Związku do Frankfortu, a Baron *Aleye de Ciprey*, jako Minister pełnomocny do Meksyku i zmieni tam Barona *Deffau- dis*, który przeznaczony jest do Drezna.

— Domysł, że część zaszłych tu w ostatnim czasie pożarow, nie przez sam tylko zdarzyło się przypadek, wczora nabral potwierdzenia. Na dwóch bowiem miey- scach wybuchnął ogień, który był ugaszony tak pręd- ko, że jeszcze znaleziono łatwo zapalną materiją, która była przygotowaną do rozszerzenia ognia. Policya gor- liwie usiłuje, wysledzić sprawców tey zbrodni.

— *Quotidienne* zawiera list z Madrytu pod d. 7-m, w którym donoszą, że *Basilio Garcia*, odniósł nad Krystynistami zwycięstwo. Kolumna tych ostatnich, składająca się z 1000 ludzi, miała bydź do szczętu znie- sioną. Podług tego listu, bitwa zaszła pod *Marazta- tel*, dokąd Karoliści uwiedzeni zostali przez pozor- ne manewry *Guerillero Palillos*, i potem w odwrocie przez *Garcia* napadnieni zostali. *Narvaez* ogłosił prowincye Sewilli i Kadyxu, w stanie oblężenia. Środka tego chwycili się *Escalante* w Granadzie i *Pardinas* w Ciu- dad-Real.

— W listach od granic Hiszpańskich donoszą, że *Don Carlos* d. 6 o godz. 10 rano opuścił Lladio, zamierza- jąc przenieść główną swą kwaterę, naprzód do Duran- go, potem zaś w końcu miesiąca do Estelli. Jenerał *Guergué* jemu towarzyszy. Krystyniści, po wyjściu z *Balmasedy* w odwrocie swym ku *Villarcayo* żywo niepokojeni byli przez Karolistów, pod wodzą *Castora Andeshaga* i ponieść mieli znaczną stratę. Z *Salaman- ki* dowiadujemy się, że tam odkryty został spisek Ka- rolistowski, skutkiem którego więcey, jak 300 uzbroj- onych opuściło miasto. W Katalonii Wyższej, Karoliści coraz się więcey rozszerzają, i rozumieją, że w przeciągu trzech miesięcy, całkiem zatym tę prowincyą. (A. P. S. Z.)

Dnia 16.

Mówią o dalszych zmianach w korpusie diploma- tycznym. Powiadają, że P. *Rumigny* przeniesiony będzie z Turynu do Neapolu, a jego następcą w Turynie bę- dzie Baron *Mortier*, terazniejszy poseł w Hadze, na miejsce którego weydzie P. *Bacourt*, poseł w Karls-

соль въ Карлсруэ Г. *Бакурз*. Напротивъ Г. *Варенз* изъ Гамбурга будетъ переведенъ въ Карлсруэ а Г. Иполитъ *Ларошефуко* будетъ на мѣсто его въ Гамбургѣ. Говорятъ также, что Г. *Серуррье* нашъ Посланникъ въ Брюссель получитъ пенсіонъ а на его мѣсто мѣсто поступитъ Г. *Монталемберз*, Перъ Франціи.

— Главная квартира *Донъ-Карлоса* 8-го ч. находилась въ Аскоиціи. (A.P.S.Z.)

А Н Г Л І Я.

Въ засѣданіи *Верхняго Парламента* 10-го *Февраля*, Канадскій билль получилъ Королевское Утвержденіе; Лордъ Канцлеръ, Лордъ *Гленельз* и Графъ *Шефтсбурри* дѣйствовали при семъ какъ Коммиссары Ея Величества. Лордъ *Брулз* и Лордъ *Фицвилліамз* сдѣлали противу билля протестъ, объявивъ, что они не могутъ принять ответственности за билль, которымъ народъ могъ бы быть приведенъ въ величайшее затрудненіе.

Лондонъ, 15-го *Февраля*.

Королева вчера въ сопровожденіи Графини *Дуремъ*, посетила Принцессу *Софію* въ Кенсингтонъ и потомъ давала аудіенцію Лордамъ *Голланду* и *Гилло*.

— Посланники: Прусскій, Неаполитанскій, Ганноверскій и Северо-Американскій, занимались вчера въ иностранномъ Департаментѣ.

— Въ Субботу Лордъ Маіоръ давалъ Министрамъ блистательный обѣдъ въ которомъ также участвовалъ Лондонскій Епископъ, Алдерманы и Шерифы.

— Умершій Графъ *Элдонъ* въ своемъ завѣщаніи отказалъ двумъ своимъ дочерямъ каждой по 4,000 ф. с. пожизненнаго дохода, каждому своему внуку, капиталъ въ 10,000 фун. и каждой своей внучкѣ капиталъ въ 5,000 фун. стер. Его Гофмейстеръ получаетъ 100 фун. ст.; каждый изъ служителей, который былъ при немъ нѣсколько лѣтъ, 50 фун.; каждый изъ прочихъ служащихъ по 20 фун.; всѣ годично и пожизненно. Остальное огромное имущество получаетъ въ наслѣдство сынъ его, теперешній Графъ *Элдонъ*.

— По сообщенію *Times*, Британское войско раздѣлено теперь слѣдующимъ образомъ: 1) Въ Англіи 13 полковъ конницы и 15 полк. пѣхоты; кромѣ того Депо 25 полковъ, которые стоятъ за границею. 2) Въ Ирландіи 6 полковъ конницы и 16 полк. пѣхоты; кромѣ того Депо 25 полковъ, которые стоятъ за границею. 3) Въ Шотландіи 2 полка конницы, и 2 полка пѣхоты и Депо 3 полковъ, которые стоятъ за границею. 4) Въ Ост-Индіи 4 полка конницы и 20 полк. пѣхоты. 5) Во владѣніяхъ въ Средиземномъ морѣ 8 полк. пѣхоты. 6) Въ Канадѣ 8 полк. пѣхоты. 7) Въ Вестъ-Индіи 7 полк. пѣхоты. 8) Въ Гибралтарѣ 5 полк. пѣхоты. 9) Въ Ямаикѣ 5 полк. пѣхоты. 10) Въ Новомъ Южномъ Валлисѣ и Вандеменской землѣ 5 полк. пѣхоты. 11) Въ Цейлонѣ 3 полка пѣхоты. 12) На мысѣ Доброй Надежды 3 полка пѣхоты. 13) На остр. Св. Маврикія 3 полка пѣхоты. 14) Въ Новой Шотландіи и Новомъ Брауншвейгѣ 2 пол. пѣхоты. 15) На остр. Бермудасъ 2 полка пѣхоты. 16) На островѣ Св. Елены 1 полкъ пѣхоты. 17) На пути изъ колоній въ Англію 3 полка. 18) На пути изъ Англіи въ колоніи 4 полка. Всего 26 полковъ конницы и 109 полковъ пѣхоты. Между всеми заграничными владѣніями, только въ Ост-Индіи состоитъ конница. (A.P.S.Z.)

Г Е Р М А Н І Я.

Веймаръ, 16-го *Февраля*.

Сегодня празднуемъ былъ день рожденія нашей почтенной Вел. Герцогини; дальнѣйшія увеселенія отложены до совершеннаго выздоровленія Вел. Герцога.

— Многіе Нѣмецкіе журналы хвалятъ терпимость Веймарцевъ, касательно всѣхъ вѣроисповѣданій, такъ какъ гробъ одной католической дѣвицы несли къ могилѣ, Лютеране, Католики и одинъ Еврейскій врачъ. Этотъ актъ терпимости, былъ болѣе выраженіемъ личнаго участія въ смерти. Гораздо болѣе показывается наша терпимость и миролюбивая жизнь всѣхъ исповѣданій между собою, тѣмъ обстоятельствомъ, что лютеранскіе пѣвчіе, въ Католической церкви поютъ службу и органистъ Католической церкви Лютеранинъ.

Франкфуртъ на М., 15-го *Февраля*.

Съ нѣкотораго времени ходъ курьеровъ между Петербургомъ, Лондономъ и Парижемъ чрезъ нашъ городъ, весьма оживленъ. Многіе слухи возникшіе отъ сего, неосновательны; впрочемъ нѣтъ сомнѣнія, что настоящая частая вѣда, касается особенно Греческихъ дѣлъ.

— Наступившій недавно сильный морозъ опять остановилъ лёдъ на Майнѣ; между тѣмъ въ верхнихъ частяхъ, послѣ послѣдней оттепели, онъ свободенъ отъ льда. (A.P.S.Z.)

ruhe. P. *Vareennes* przeniesiony będzie z Hamburga do Karlsruhe, a P. Hipolit *Larochefoucauld* uda się na miejsce jego do Hamburga. Mówią teraz o pensyonowaniu P. *Serrurier*, posła naszego w Bruxelli i o jego zmienieniu przez P. *Montalembert*, Para Francoi.

— Гłówna kwatera Don Karlosa d. 8 znajdowała się w Azcoitia. (A.P.S.Z.)

А Н Г Л І Я.

Na posiedzeniu Izby Wyższej 10 Lutego, Bill Kanadyjski otrzymał Królewskie przyzwolenie. Lord Kanclerz, Lord *Glenelg* i Hrabia *Shaftesbury* działali w tém, jako Kommissarze Jey Kr. Mości. Lord *Brougham* i Lord *Fitzwilliam* protestowali się przeciwko billovi, oświadczając, że nie chcieliby przyjmować odpowiedzialności za bill, przez który naród mógłby byдъзавіктаны w wielkie trudności.

Londyn, dnia 15-go Lutego.

Królowa w towarzystwie Hrabiny *Durham* odwiedziła wczora Jey Kr. Wys. Xięzniczkę *Zofią* w pałacu Kensington, a potem dawała audyencye Lordom *Holland* i *Hill*.

— Postowie Prusski, Neapolitański, Hannoverowski i Północno-Amerykański, pracowali wczora w wydziale spraw zewnętrzných.

— W sobotę Lord Major dawał Ministrom świetny obiad, na którym naydowali się również, Biskup Londynki, Aldermanowie i Szeryfowie.

— Zmarły Hrabia *Eldon* w testamencie, zapisał dwóm swoim córkom, kaźdey dożywotniego dochodu po 4,000 fun. ster., kaźdemu ze swoich wnuków kapitału po 10,000 fun., kaźdey wnuczce kapitału po 5,000 fun. s. Jego mistrz domu i dworu otrzymuje 100 funtow; kaźdy ze służących, który zostawał przy nim pewną liczbę lat, 50 funtow; kaźdy z dalszych służących 20 funtow; wszyscy rocznie i dożywotnie. Resztę wielkiego majątku odziedzicza syn jego, terażniejszy Hrabia *Eldon*.

— Podług *Times*, wojsko Angielskie rozdzielone jest teraz w następujący sposób: 1) W Anglii 13 półków jazdy i 13 półków piechoty; oprócz tego depo 25-ch półków, które stoją za granicą. 2) W Irlandyi 6 półków jazdy i 16 półków piechoty; oprócz tego depo 25-ciu półków, które stoją za granicą. 3) W Szkocyi 2 półki jazdy i 2 półki piechoty, oraz depo 3-ch półków, które stoją za granicą. 4) W Indyach Wschodnich 4 półki jazdy i 20 półków piechoty. 5) W posiadłościach na morzu Sródziemnem, 8 półków piechoty. 6) W Kanadzie, 8 półków piechoty. 7) W Indyach Zachodnich, 7 półków piechoty. 8) W Gibraltarze, 5 półków piechoty. 9) Na Jamaice, 5 półków piechoty. 10) W nowej południowej Wallii i kraju Vandiemem, 5 półków piechoty. 11) Na wyspie Ceylon, 5 półków piechoty. 12) Na przylądku Dobrey Nadziei, 3 półki piechoty. 13) Na wyspie Sw. Maurycyego, 3 półki piechoty. 14) W Nowey Szkocyi i Nowym Brunswiku, 2 półki piechoty. 15) Na wyspach Bermudzkich, 2 półki piechoty. 16) Na wyspie Sw. Heleny, 1 półk piechoty. 17) Na drodze z osad do Anglii, 3 półki. 18) Na drodze z Anglii do osad, 4 półki. Wszystkich, 26 półków jazdy i 109 półków piechoty. Ze wszystkich posiadłości zagranicznych, w samych tylko Indyach Wschodnich znajduje się jazda. (A.P.S.Z.)

Н І Е М С К У.

Weimar, 16-go Lutego.

Dzisiaj obchodzony był dzień urodzin naszej Wielkiej Xiężny, dalsze zabawy odłożone zostały do zupełnego ozdrowienia samego Wielkiego Xięcia.

— Wszystkie dzienniki Niemieckie pochwalają tolerancyą mieszkańców Weimaru wszystkich wyznań, gdy ciało zmarłej jedney katolickiej panny, niesione było do grobu przez Lutrow, Katolików i żydowskiego lekarza. Akt ten tolerancyi był raczej wyrazem osobistego uzalenia nad przypadkiem śmierci. Daleko więcey okazuje się nasza tolerancya i zgodne życie wszystkich wyznań pomiędzy sobą, w tej okoliczności, że lutercy śpiewacy, śpiewają mszą w kościele katolickim, a organista kościoła katolickiego jest luter.

Frankfort, na M. 15-go Lutego.

Od niejakiego czasu bieg gońców pomiędzy Petersburgiem, Londynem i Paryżem przez nasze miasto, bardzo jest ożywiony. Wiele pogłosek, które stąd powstały, są bezzasadne; lecz nie ma wątpliwości, że ten częsty bieg gońców tycze się szczególniey spraw Grecyi.

— Nastale niedawno mocne mrozy, znowu wstrzymały krę na Menie; w górze zaś przez ostatnią odwilż ta rzeka zupełnie od lodu jest wolna.

Мюнхенъ, 9-го Февраля.

Говорятъ, что дворъ нашъ получилъ изъ Греціи неблагоприятныя извѣстія, въ слѣдствіе чего Король пригласилъ къ себѣ Г-на *Абеля* принадлежавшаго прежде, какъ извѣстно, къ Греческому Регентству, именно для совѣщанія съ нимъ, какія въ такихъ обстоятельствахъ должно принять мѣры.

Гамбургъ, 9-го Февраля.

Прошедшую ночь здѣсь былъ ужасный пожаръ, превратившій въ пепель на Калькгофской площади нѣсколько амбаровъ наполненныхъ разными товарами, оцененными въ полъ милліона марковъ (марка $3\frac{1}{2}$ зл. пол.). При семь несчастномъ случаѣ лишились жизни три человека дѣйствовавшіе пожарными трубами и три жительствовавшія тамъ вдовы. Говорятъ, что огонь подложенъ. (Настоящее извѣстіе сообщено въ частномъ письмѣ; Гамбургскія газеты отъ 13 Февраля ничего еще о томъ не упоминаютъ.) (G.C.)

И т а л і я.

Римъ, 6-го Февраля.

Сегодняшній день Папской Коронаціи, кромѣ торжественной службы въ Ватиканѣ, ознаменованъ также раздачею милостыни Его Святѣйшества деньгами и продовольствіемъ, бѣднымъ жителямъ города. Вчера вечеромъ общественныя зданія, палаты Вельможъ и многіе дома гражданъ, великолѣпно были освѣщены. Члены святой коллегіи воспользовались симъ обстоятельствомъ для оказанія Папѣ приверженности и почтенія, и поднесли весьма драгоцѣнные сосуды употребляемые при службѣ. Частныя лица поднесли весьма искусно приготовленныя хрустальныя издѣлія. — Герцогъ *Бернгардъ* Саксенъ-Веймарскій остался здѣсь за болѣзнію своего сына. — Между многими прибывшими сюда иностранцами, находится также Князь *Ливенъ*, прежній Русскій Посланникъ въ Лондонѣ. Полагаютъ, что онъ здѣсь остается, чтобы скорѣе окончить давно уже начатыя договоры. — Консульторія долженствовавшая быть вчера, отложена до 12-го числа и все еще неизвѣстно, будутъ ли произведены въ Кардиналы другіе, кромѣ шести поименованныхъ прежде Прелатовъ.

Пиза, 5-го Февраля.

Эрцгерцогиня *Тосканская* сегодня въ 4 час. утра, благополучно разрѣшилась Принцессою; высокая родительница и новорожденная совершенно здоровы. Герцогиня *Лукская* сегодня посѣщала нашъ дворъ.

Неаполь, 5-го Февраля.

Тогда какъ на сѣверѣ и даже въ Сѣверной Италіи, вообще жалуются на большой холодъ, здѣсь слышны безпрестанно жалобы на теплую вездѣ температуру, которая съ собою наноситъ продолжительный Сирокко или южный вѣтеръ. Мандалыны, персиковыя и абрикисовыя деревья, небольшіе кустарники, какъ миртовые и проч., совершенно покрыты цвѣтомъ и окрестъ распространяютъ бальзамическій и почти удушливый запахъ.

— Между испытателями древностей возбудило вниманіе, открытіе въ здѣшней каедрѣ трехъ гробницъ, которыя до сихъ поръ почитаемы только были украшеніемъ церкви. Одна изъ нихъ заключаетъ гробъ и останки Карла Анжуйскаго, двѣ другія, останки его внука Карла Венгерскаго Короля, и его супруги Клементіи, дочери Рудольфа Габсбургскаго. Трупъ послѣдней будто еще не поврежденъ, а потому вѣроятно онъ набальзамированъ; въ гробъ ея супруга найденъ плащъ изъ дамасскаго шелка.

(A.P.S.Z.)

И с п а н і я

Льодіо, 30-го Января.

Вотъ обзорніе дѣйствительныхъ Карлистскихъ силъ, а также вѣрное показаніе наличныхъ орудій и мѣста, гдѣ онѣ выставлены. Войско въ Наварскихъ провинціяхъ. Въ Наваррѣ: Генераль-Командантъ Францискъ *Гарсія*. Батальонъ гидовъ 700 чел., 15 батал. по 650 чел., 6 эскадроновъ по 600 лошадей. Приграничной стражи 350 чел. Эстелла, гарнизонъ 300 чел. Укрѣпленіе Грегоріо 150 чел. Укрѣпленіе Св. Варвары 150 чел. Укрѣпленіе Монжарденъ 150 чел. — Въ Алавѣ: Генераль-Командантъ Донъ Іосифъ *Эльгуза*. 8 батал. по 600 чел., 1 эскадронъ 120 лощ. Приграничная стража 350 челов. Замокъ Гуэварра 250 чел., Арсага, гарнизонъ 120. — Въ Гвипускон: Генераль-Командантъ Педро *Истурица*. 8 батал. по 630 чел. 1 эскадронъ 110 лощ. Толоса, гарнизонъ 250 чел. Бергара, гарнизонъ 200 чел. Приграничная стража 350 чел. — Въ Бискаїи: Генераль-Командантъ Донъ Мануиль *Сараза*. 10 батал. по 620 чел. 1 эскадронъ 115 лошадей, приграничная стража 350 чел. Артиллерія всѣхъ четырехъ провинцій 400 чел. корпусъ гвардіи 80 лошадей, пѣхотной гвардіи 100 чел. Въ провинціяхъ по ту сторону Эбра, со вклю-

Monachium 9-го Lutego.

Мѡвіа, że двѡr nasz miał wlaŝnie otrzymać niepocieszające z Grecyi doniesienia, skutkiem czego przywołał zaraz Król do siebie P. *Abel*, który jak wiadomo, należał do regencyi Greckiej, a to w celu naradzenia się z nim: jakieby w tych okolicznościach wypadło przedsięwziąć środki?

Hamburg, 9 Lutego.

Nocy upłynionej mieliŝmy tu wielki poŝar, który na placu Kalkhof obrócił w perzynę kilka ŝpichrzow, napełnionych podobno różnego rodzaju towarami, a do wysokości pół-miliona mark (marka $3\frac{1}{2}$ zł. pols.), szacowanemi. W tém nieszczęŝciu utraciło życie trzech ludzi przy sikawkach działających i trzy wdowy, które tam mieszkaly. Mówią że ogień był podłożony. (Ninieyszą wiadomość udzielamy z listu prywatnego; gazety Hamburgskie z dnia 13 Lutego, nie jeszcze o tém niewspominają.) (G.C.)

W ł o s n y.

Rzym, 6 Lutego.

Dzisiejsza rocznica Koronacyi Papieŝa, oprócz uroczystego naboŝeństwa na Watykanie, była takŝe ŝwięconą przez rozdanie jałmuŝny Ojca ŝwiętego, w pieniãdzach i żywności dla ubogich miasta. Wczora wieczorem gmachy rządowe, pałace magnatów i wiele mieszkań obywatelskich uroczyste były oŝwiecone. Członkowie ŝwiętego kollegium obrali tę okoliczność dla okazania Papieŝowi swojej przychylności i uszanowania przez ofiarowanie bardzo kosztownych naczyn, używanych przy odprawowaniu mszy ś. Prywatne osoby złożyły kosztowne roboty kryształowe — Xiãŝe *Bernhard* Sasko-Weimarski zatrzymał się tu z przyczyny sła- bości swojego syna. — Pomiędzy wielą tu cudzoziemcami znajduje się takŝe Xiãŝe *Lieven*, dawniej Poseł Rossyyski w Londynie. Obecność jego chcą tu mieć w związku z bliskim ukończeniem dawno już rozpoczętych układow. — Konsystorz, który się wczora miał zgromadzić, odłożony został do d. 12 i niema jeszcze pewności: azali będą mianowani inni, oprócz już dawniej wymienionych ŝeŝciu Prafatów, na Kardynałów.

Piza, 5 Lutego.

Arcy Xiãŝna Toskańska dzisiaj o godzinie 4-tej rano ŝczęŝliwie powiła córkę; matka i nowonarodzona są w najlepszym zdrowiu. Xiãŝna Łukieska była dzisiaj z odwiedzeniem u naszego dworu.

Neapol, 3-го Lutego.

W tym czasie, kiedy na północy, a nawet we Włoszech północnych, powszechnie uskarŝają się na srogie zimno, tu słyszemy ciągle uskarŝających się na zbyt ciepłą temperaturę, która sprowadza długo trwający Scirocco czyli wiatr południowy. Drzewa migdałowe, brzoskwiniowe i abrykozowe, mnieysze krzaki, jak myrty i t. d., okryte są kwiatem i balsamiczny naokoło wydają zapach.

— Pomiędzy badaczami staroŝytności wzbudziło uwagę odkrycie trzech grobowców w tutejszej katedrze, które dotąd uważane były prosto za ozdoby koŝcioła. Jeden z nich zawiera trunę i koŝci Karola Andegawskiego i jego małŝonki Klemencyi, córki Rudolfa Habsburskiego. Ciało ostatniey ma byđ jeszcze niezepsute, a więc zapewna jest nabalsamowane; w trunie jey małŝonka znaleziono płaszcz adamaszkowy.

H I S Z P A N I A.

Llodio, 30-го Stycznia.

Następujące jest obejrzenie istotnych sił Karolistowskich, również dokładne podanie znajdujących się obecnie dział i gdzie one są wystawione. Wojska w prowincyach Nawarry. W Nawarze: Komendant Jeneralny Franciszek *Garcia*. Batalion Guidów 700 ludzi, 15 batalionów po 650 ludzi, 6 szwadronów po 600 koni. Straŝ graniczna 350 ludzi. Estella, załoga 300 ludzi. Twierdza Gregorio 150 ludzi. Twierdza Sw. Barbary 150 ludzi. Twierdza Montjardin 150 ludzi. W Alawie: Jeneralny Komendant, Don Joseph *Elguea* 8 batal. po 600 ludzi, 1 szwadron 120 koni — Straŝ graniczna 350 ludzi. Zamek Guevarra 250 ludzi. Arzaza, załoga 120. W Guipuzcoa: Jeneralny Komendant Pedro *Isturiza*. 8 bat. po 650 l., 1 szwadron 110 k. Tolosa, załoga 250 l. Bergara, załoga 200 l. Straŝ graniczna 350 l. — W Biskai: Jeneralny Komendant Don Miguel *Sarasa* 10 bat. po 620 l. 1 szwadron 115 k. Straŝ graniczna 350 l. Artyllerya wszystkich czterech prowincy 400 ludzi. Gwardya konna 80 ludzi, gwardya piesza 100 l. W prowincyach po tamtey stronie Ebru, łącznie ze wszystkimi Guerillasami znajduje się przynajmniej jeszcze 60,000 pod bronią za

ченіемъ всѣхъ Гериласовъ, находится подъ ружьемъ еще по крайней мѣрѣ 60,000 чел. въ пользу *Донъ-Карлоса*. Артиллерія въ Наваррѣ 2 орудія, въ Алавѣ 31 орудія, въ Бискай 5 орудій, въ Гвипускоа 16 орудій. Къ сему принадлежатъ 4 орудія у Дона *Базиліо*, 6 въ Бергѣ, 4 въ Каталоніи и 16 въ Кантавіехъ. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л І Я.
Лиссабонъ, 30-го Января.

Выборъ новыхъ членовъ Лиссабонскаго муниципалитета, весьма неудаченъ, — онъ палъ на многихъ, все неизвѣстныхъ людей, принадлежащихъ къ низшему классу общества. Въ Президенты избранъ хирургъ, весьма мало свѣдущій, даже по обязанностямъ своего ученаго званія, а Вице-Президентомъ назначенъ шинкаръ изъ части города, населенной водовозами и разнощиками угля. Новоизбранные члены были въ большихъ хлопотахъ на первомъ засѣданіи въ ратушѣ. Многие изъ нихъ не рѣшились сѣсть, на обитыя бархатомъ кресла, опасаясь замарать ихъ своими, хотя и праздничными, кафтанами. (О. Г. Ц. Ц.)

Т у р ц и я.

Константинополь, 15-го Января.

Слышно, что старались привести Султана въ согласіе съ *Мегмедомъ-Али*. Какія были сдѣланы Султану предложенія, трудно узнать; однако кажется не были лучше прежнихъ, ибо Султанъ не согласился принять ихъ, хотя не смотря на то что неохотно желаетъ договариваться съ подданными, готовъ слушать справедливыя предложенія, чтобы только обезпечить для своего государства прочный миръ. Что касается *Мегмеда-Али*, онъ охотно пожертвуетъ денежными средствами, чтобы только пріобрѣсть признаніе независимости съ наследниками своими въ Египтѣ и Сиріи.

— За нѣсколько дней Правительство получило благопріятныя извѣстія изъ Дырбекира. Донесеніе о смерти *Ревандусъ-Бея*, не произвело столь сильнаго впечатлѣнія на поколѣнія Курдовъ какъ ожидали. Нѣкоторые начальники мятежническихъ шаекъ, хотѣли воспользоваться симъ обстоятельствомъ, чтобы увеличить число своихъ приверженцевъ, однако эти покушенія открыли только ихъ слабость и обнаружили съ ихъ стороны неумѣстное сопротивленіе, которое съ наступленіемъ весны должно быть совершенно истреблено. Между имѣвшими личныя сношенія съ *Ревандусъ-Беемъ*, обнаружилия правда нѣкоторыя волненія, но они легко усмирены безъ строгихъ мѣръ. Войско при Таврисѣ слабѣею належащими потребностями, въ повиновеніи и порядкѣ, заняло зимній лагерь вовсе неопасаясь безпокойства. Командиръ онаго увѣренъ, что первыя весеннія вылазки, усмирять мятежныя толпы и привести ихъ въ повиновеніе. Военныя приготовленія *Ибрагима-Паши* въ Сиріи и волненіе, въ которомъ безпрерывно находится сія провинція, обращаютъ постоянное вниманіе. *Гафизъ-Паша* предпринялъ всѣ мѣры, чтобы обезпечить себя отъ нападенія съ сей стороны.

24-го Января.

Съ 23 на 24 ч. ночью, умеръ младшій сынъ Султана, Принцъ *Нисса-Меддинъ* на 3 году жизни. Въ тотъ же день въ столицѣ и окрестностяхъ чувствемы были три не очень сильныя потрясенія земли.

(G. C.)

СѢВЕРО-АМЕРИКАНСКІЕ СОЕДИНЕННЫЕ ШТАТЫ.

Вашингтонъ, 8-го Января.

Президентъ представилъ въ собраніе Конгресса слѣдующее донесеніе:

Въ отвращеніе могущихъ произойти безпорядковъ на сѣверныхъ рубежахъ нашего края, по поводу смутеній въ прилегающей къ нимъ Канадѣ, предприняты надлежащія мѣры предупрежденія насильственныхъ поступковъ во владѣніяхъ Соединенныхъ Штатовъ. Между тѣмъ, съ душевнымъ прискорбіемъ вынужденнымъ нахожусь довести объ ужасномъ смертоубійствѣ, случившемся въ нашемъ краѣ, что и побудило меня разставить вдоль границы кордонъ милиціи съ тѣмъ, чтобы на будущее время охранить жителей отъ подобныхъ случаевъ. Приложенныя бумаги заключаютъ свѣденія посему дѣлу. Нужнымъ считаю присоветовать, что съ симъ вмѣстѣ сообщаю подробности этаго произшествія Англійскому Посланнику, и прошу сообщить мнѣ дальнѣйшія распоряженія Конгресса, по поводу неожиданныхъ обстоятельствъ, въ коихъ край нашъ находится.

М. фанъ Буренъ.

По прочтеніи донесенія Президента, собраніе извѣстилось изъ приложенныхъ бумагъ о нападеніи на купеческое судно *Каролина*, и дѣло по сему предмету поступило на разсмотрѣніе. Г-нь *Томпсонъ* полагае, что если обстоятельства сопутствовавшія овладѣнію судномъ *Каролина* достовѣрны, то мѣры

Don Carlota. Артиллерія: въ Наваррѣ 20 дѣял, въ Алавѣ 31 дѣяло, въ Бискай 5 дѣял, въ Гвипускоа 16 дѣял. До tego належъ 4 дѣяла, которѣ Don *Basilio* prowadzi z sobą, 6 w Berga, 4 w Katalonii i 16 w Cantavieja. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л І Я.
Lisbona, d. 30 Stycznia.

Wybory nowych członków municypalności Lisbońskiej wypadły najniekorzystniej: weszli bowiem do jej składu ludzie nieznanzi i należący do ostatniej klasy towarzystwa. Prezesem jest chirurg mało o znajomiony ze swoim naukowym powołaniem, a wiceprezesem, szynkarz z dzielnicy miasta, w której wozivody i roznosiciele węgla mieszkają. Nowi ci członkowie w wielkim znajdowali się kłopotcie na swoim pierwszym posiedzeniu. Wielu z nich, obawiało się sięść na krzesłach axamitnych, aby ich swemi, lubo świętecznymi, sukniami, nie poplamieć. (G.R.K.P.)

Т у р ц я.

Константинополь, d. 15 Stycznia.

Мовіа, że starano się skłonicъ Султана do zgody z Mehmedem-Ali. Jakie były propozycje, które podano Султанowi, nie można wiedzieć; nie były jednakże, ile się zdaje, lepszymi od dawnychъ; bo Сутанъ nie znalazł się skłonnymъ do ichъ przyjęcia, chociaż mimo niechęci swojej do układania się zъ poddanymъ, jest gotowy wysłuchać słusznychъ wnioskowъ, byle tylko mógł zapewnić trwałą pokoy swemu krajowi. Co do Mehmeda-Alego, ten chętnie poniesie znaczne ofiary pieniężne, byle tylko uzyskałъ uznanie niezawisłości dla siebie następcówъ swoichъ w Egipcie i Syryi.

Рządъ otrzymałъ przedъ kilką dniami pomyslnе doniesienia zъ Diarbekiru. Wiadomość o śmierci Revandus-Beja, nie sprawiła takъ mocnego wrażenia na pokoleniachъ Kurdów, jakъ się spodziewano. Niektórzy naczelnicy bandъ buntowniczych, chcieli wprowadzić korzysta zъ tej okoliczności, aby powiększyć liczbę stronnikówъ swoichъ, jednakże te ichъ zamachy posłużyły tylko do tego, aby wykryć ichъ niemocъ i dać dowódъ zъ ichъ strony niedorzeczności oporu, który zъ nadejściemъ wiosny zupełnie zniknąć musi. Pomiędzy temъ, którzy osobiste zъ Revandus-Bejemъ mieli stosunki, okazało się wprawdzie niejakiе poruszenie, ale przytłumiono je bezъ trudności i bezъ użycia środkówъ surowychъ. Wojsko przy Taurusъ we wszystko, jakъ należy, zaopatrzone, w karności i porządku trzymane, zajęło zimowe leże swoje bezъ obawy, aby niepokojone było. Dowódzca tegożъ jestъ przekonany, że pierwsze wycieczki zъ nadejściemъ wiosny, poskromią zbuntowane hordy i do posłuszeństwa je przywrócą. Wojenne przygotowania Ibrahimъ Baszy w Syryi i wzburzenia, w jakimъ się ciągle ta prowincya znajduje, zwracają, pilną uwagę. Hafizъ Basza, przedsięwziąłъ wszelkie środki, aby się zabezpieczyć przeciwkoъ napadowi zъ tej strony.

Dnia 24-go.

W nocy zъ 23 на 24 umarłъ najmłodszy synъ Султана, Xiążę Niessa Meddin, w 3 roku swojego wieku. Tegożъ dnia dały się uczuć wъ столиці i okolicachъ, trzy lekkie wstrząśnienia ziemi. (G.C.)

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓCNOCNEJ.

Washington 8 go Stycznia.

Prezydentъ przestałъ dziś Kongressowi poselstwo następującej treści:

Można się było obawiać, а żeby przy panującychъ rozterkachъ wъ Kanadzie, nie zaszyły powody do założenia na północnej granicy naszego kraju, sąsiedniej Kanadzie. Przedsięwzięte zostały kroki do zapobieżenia, aby żadne zgwałcenia nie miały miejsca wъ posiadłościachъ Zjednoczonychъ stanówъ. Tymъ czasem zъ wielkimъ żalemъ doniesić muszę Kongressowi o okropnymъ morderstwie, popełnionymъ na naszej ziemi, co mnie spowodowało do postawienia milicyi wciążъ granic, dla zapobieżenia podobnemu na przyszłośćъ wypadkowi. Złożone papiery wyjaśniają tę okoliczność, przeświadczą oraz, że rzeczъ cała natychmiastъ angielskiemu postowi przełożona została. Upraszamъ zatemъ o przyzwolenie: jakichъ wymagać będą okoliczności, wъ których niespodziewanie naszъ krajъ się znajduje. *M. van Buren.*

Po odczytaniu poselstwa prezidenta, udzielone zostały kongressowi szczegóły względemъ zabrania statku *Karolina*, następnie przystąpiono do żywychъ nadъ tymъ przedmiotemъ rozprawъ. P. Thompsonъ mniema, że jeżeli potwierdzą się przytoczone okoliczności przy zabranianiu *Karoliny*, to postępowanie central-

Правительства слишком слабы. Причемъ онъ при-сокупилъ, что война съ Англіею была бы величайшимъ зломъ при настоящихъ обстоятельствахъ, по-чему, по его мнѣнію, слѣдуетъ дѣйствовать со все-возможною осторожностію. Если дѣйствительно мир-ные Американцы умерщвлены во время ихъ сна, и неприкосновенность граничнаго права нарушена, го-ворить онъ, то слѣдуетъ требовать отъ Англійскаго Правительства выдачи преступниковъ, съ тѣмъ, что-бы они понесли наказаніе по законамъ Соединенныхъ Штатовъ; въ случаѣ же отказа въ столь справедли-вомъ требованіи, онъ первый (Томпсонъ) подастъ го-лосъ за объявленіемъ войны, не взирая ни на какія, могущія отъ того произойти послѣдствія. — Г. Ретъ совѣтовалъ ожидать болѣе достоверныхъ и подро-бныхъ донесеній, утверждая, что если дѣйствитель-но на означенномъ суднѣ отправляютъ оружіе и во-лонтеровъ на *Navy-Island*, то поступокъ подчинен-ныхъ Полковника *M'Nab*, извинителенъ. (О.Г.Д.П.)

Разныя извѣстія.

Въ Американскихъ газетахъ находимъ любопыт-ныя извѣстія о настоящемъ положеніи Сандвиче-выхъ Острововъ, доказывающія, сколь быстро рас-пространилось просвѣщеніе въ сихъ отдаленныхъ странахъ. Въ столицѣ Гонолулу, имѣющей 6,000 жи-телей, издается газета, сообщающая новости изъ всѣхъ странъ свѣта. Король Каюлькео-ути-Тамеама III самъ утвердилъ изданіе сего журнала. Онъ отвѣчалъ на письменную просьбу редактора Мекинтоша слѣ-дующее: „Я съ удовольствіемъ узнаю о дѣлахъ дру-гихъ земель и о предметахъ, для меня новыхъ, и соглашаюсь на изданіе.“ Воспитаніе юношества по-стоянно обращаетъ на себя вниманіе всѣхъ сословій, и газета наполнена статьями объ этомъ предметѣ. Большая школа, для помѣщенія и обученія бѣдныхъ дѣтей, строится; купцы доставляютъ на нее матеріа-лы, а ремесленники работаютъ даромъ. Въ городѣ находится также общество призрѣнія бѣдныхъ и больныхъ матросовъ. Столица возрастаетъ съ каж-дымъ днемъ; воздвигается множество каменныхъ зда-ній. Гастрономы найдутъ на островѣ Воагу (на ко-торомъ лежатъ столица) много предметовъ для сво-ихъ наслажденій. Страна богата растительными про-изведеніями и бойнымъ скотомъ; сверхъ того, туда ввозятъ все то, что услаждаетъ вкусъ Азіятцевъ, Ев-ропейцевъ и Американцевъ. Въ газетѣ печатаются объ-явленія о продажѣ Китайскихъ конфетъ, шампан-скаго, мадеры, бордоскаго, рейнвейна, Ямайскаго рома, Голландскихъ: можжевеловой водки и сыра, Вестфальскихъ окороковъ и другихъ Европейскихъ лакомствъ. Ничто не показываетъ столь хорошо сте-пень образованности страны, какъ нужды ея жи-телей. По этому правилу, образованность острова Воагу очень подвинулась впередъ: тамъ продаютъ дамскіе башмаки изъ Парижа, деколонъ, фортеціана, дива-ны, Китайскія и Французскія шелковыя матеріи, казимиръ, игральныя карты (увви!), вещи для верхо-вой ѣзды и проч. Въ Гонолулу находится даже рес-торація. Торговля этой группы острововъ, кажет-ся, значительно распространяется. Съ 6-го Іюля по 9-е Декабря 1835 года, 72 судна посетили гавани Воагу, а съ Января по Октябрь 58 кораблей вошли въ одну столицу. Суда сіи принадлежали самой стра-нѣ, Американцамъ или Англичанамъ. Съ 1-го Іюля по 14-е Декабря 1836 года, въ одну гавань Гонолулу вошли 154 судна, въ томъ числѣ 80 бриговъ и го-летей, принадлежащихъ самой странѣ, 56 Северо-А-мериканскихъ и 17 Англійскихъ кораблей. Большая часть кораблей послѣднихъ двухъ націй были кито-ловныя. По донесеніямъ Капитановъ китоловныхъ судовъ, въ Октябрь мѣсяцъ, когда Французскій кор-ветъ Ла-Бонитъ посетилъ Сандвичевы Острова, 170 Американскихъ и Англійскихъ судовъ занимались ловлею китовъ, между Тропикомъ Рака и 40° север-ной широты. Уже три года, какъ китоловы, въ Маѣ, Іюнѣ, Іюль и Августъ мѣсяцахъ, отправляются къ берегамъ Японіи, гдѣ киты находятся въ большемъ числѣ и легче ловятся. Лордъ Э. Россель, посетив-шій островъ Воагу на голетѣ Актеонѣ, заключилъ договоръ съ Королемъ Тамеама III, по которому подданные Британскаго Правительства имѣютъ пра-во заводить колоніи на Сандвичевыхъ Островахъ, стро-ить дома и ввезити на своихъ судахъ всякаго рода товары. Англійскіе подданные могутъ уѣзжать съ Сандвичевыхъ Острововъ, когда имъ заблагоразсудит-ся, не теряя ни сколько ни движимаго, ни недви-жимаго своего достоянія. Въ случаѣ смерти Англійска-го подданнаго на островахъ, начальство не можетъ дѣлать осмотра или касаться къ оставленному имъ имуществу, но оно должно быть передано, исполни-телемъ его завѣщанія, наследникамъ, или, если ихъ нѣтъ, Англійскому Консулу. (Свѣ. Пг.)

nego rządu jest aż nadto łagodny; dodał daley, że wojnę z Anglią uważa za wielkie zło; radził zatem postępować z największą ostrożnością; oświadczył na- koniec, iż jeżeli się to sprawdzi, że popełniono mord na pogrążonych we śnie spokojnych obywatelach ame- rykańskich, i zgwatcono granice Stanów; natenczas domagać się trzeba od Anglii wydania sprawców zbrod- ni, aby ci podług krajowych praw ukarani byli; w razie zaś odmówienia na tak sprawiedliwe żądanie, on pierwszy (Thompson) głosować będzie za wydaniem wojny, jakiegokolwiek stąd wyniknąć mogły skutki. P. Rhet sądził, że przedewszystkiem na dokładniej- sze wiadomości oczekiwać potrzeba: bo jeżeli Karoli- na miała istotnie na swoim pokładzie broń i ochotni- ków, przeznaczonych do Navy-Island, w takim razie każdyby tak postąpił, jak uczyniły wojska półkowni- ka *M'Nab*. (G.R.K.P.)

Разныя вѣдомости.

Въ газетахъ Американскихъ находимъ интересное вѣдомости о обечномъ станіе *Wysp Sandwickich*, prze-konywające: jak szybko rozszerzyła się o światu w tych dalekich krajach. W stolicy Honolulu, mającej 6,000 mieszkańców, wychodzi gazeta, donosząca o nowo-ściach ze wszystkich krajów świata. Król *Cajulkeo-uti-Tameamea III*, sam zezwolił na wydawanie tej ga- zety. Na piśmienną prośbę redaktora *Makintosh*, Król odpowiedział w te słowa: „Z ukontentowaniem będę dowiadywał się o sprawach innych krajów i o przed- miotach, dla mnie nowych, i zgadzam się na wydawa- nie.“ Wychowanie młodzieży statecznie zwraca na sie- bie uwagę wszystkich stanów, a gazeta napełniona jest artykułami o tym przedmiocie. Buduje się wielka szkoła, dla pomieszczenia i uczenia dzieci ubogich; kup- pocy dostarczają na to materiałow, a rzemieślnicy dar- mo robią. Znajduje się także w mieście towarzystwo opatrzenia ubogich i chorych matkówek. Stolica coraz się powiększa; wiele murowanych gmachow powstaje. Gastronომowie znajdują na wyspie *Woahu* (na której leży stolica) wiele przedmiotów dla swojego zadowole- nia. Kraj obfituje w płody roślinne i bydło rogate; nadto, przywożą tam to wszystko, co techce gust A- zyatów, Europejczyków i Amerykanów. W gazecie drukują ogłoszenia o sprzedaży konfitur chińskich, wina szampańskiego, madery, bordo, reńskiego, romu jamaj- skiego, holenderskiej wódki jałowcowej i sera, west- falskich szynek, i różnych przysmaków europejskich. Nie tak dobrze nie wykazuje stopnia cywilizacji kraju, jak potrzeby jego mieszkańców. Podług tej zasady, cywilizacja wyspy *Woahu* bardzo postąpiła: przeda- ją tam damskie trzewiki z Paryża, wódkę kolonką, fortepiana, dywany, jedwabne materje chińskie i fran- cuzkie, kazimiry, karty do gry (niestety!), rzeczy do jazdy konnej i t. d. W Honolulu znajduje się już res- tauracja. Handel tej gromady wysp, zdaje się znacz- nie rozszerzać. Od 6-go Lipca do 9-ego Grudnia 1835 roku, 72 okręty odwiedziły port *Woahu*, a od Sty- cznia do Października, 58 okrętów weszło do samej stolicy. Okręty te były ich własne, Amerykanów i Anglików. Od 1-go Lipca do 14-go Grudnia 1836 roku, do samego portu Honolulu zawinęło 154 okrętów, w liczbie tej 80 brygow i galiot krajowych, 56 Północno- Amerykańskich i 17 okrętów Angielskich. Wiel- ka część okrętów ostatnich dwóch narodów była dla połowu wielorybów. Podług doniesień kapitanów o- krętów rybackich, w Październiku, kiedy korweta Fran- cuzka *La Bonit* odwiedziła wyspę *Sandwickie*, 170 okrętów Amerykańskich i Angielskich zajmowało się łowieniem wielorybów, między Zwrótnikiem *Raka* i 40° szerokości północnej. Od trzech już lat rybacy w Maju, Czerwcu, Lipcu i Sierpniu, udają się ku brze- gom Japonii, gdzie wieloryby znajdują się w wielkiej liczbie i łatwiej dają łowić. Lord *E. Russel*, który odwiedził wyspę *Woahu* na golecie *Akteon*, zawarł traktat z Królem *Tameamea III*, podług którego pod- dani Rządu Brytanii Wielkiej mają prawo zaprowa- dzać osady na wyspach *Sandwickich*, budować domy i przywozić na swych okrętach wszelkiego rodza- ju towary. Poddani Angielscy mogą wyjeżdżać na wyspę *Sandwich*, jeżeli się im podoba, nie tracąc by- najmniey ani ruchomey, ani nieruchomey swey wła- sności. W razie śmierci Angielskiego poddanego na tych wyspach, Zwierzchność nie może, ani przegładać, ani się tykać pozostałego po nim majątku, ale wyko- nawca jego testamentu powinien go oddać sukcesso- rom, a jeżeli ich nie ma, Konsulowi Angielskiemu. (P.P)